

KIRKEGÅRDEN

Marts 2011

31. årgang

2

HTF finder altid en løsning

Vores store produktprogram sikrer altid den rigtige løsning til den rigtige pris. Ring til Danmarks største leverandør af køretøjer til kirkegårde, både når det gælder salg, service og reservedele.

MINILAST - en HTF klassiker

Minilast er et sikkert og stabilt produkt, som med de mange udbygningsmuligheder kan bruges til mange forskellige opgaver. Fås med enten el, benzin eller diesel motor.

NYHED

EVO - nyt tiltag fra HTF

48V el motor som udnytter batterierne optimalt. Evo bærer op til 1400 kg nyttelast og har en rækkevidde på op til 100 km på én opladning.

Stort udvalg - Transporter - Løvsuger - Redskabsbærer Ring og forhør!

Løvsuger MK6

Superstærk løvsuger løsning, også når pladsen bliver trang. Top effektivt filtersystem sikrer et godt og sundt arbejdsmiljø.

Farmertruck

En robust og stærk maskine. 500 kg nyttelast. Hastighed ca. 15 km/t. El eller benzin motor.

Landsdækkende salg og service

Ring efter uforpligtende konsulentbesøg eller kontakt en af vore salgskonsulenter for rådgivning.

Fyn/Sjælland: Christian Nissen: 40 34 54 66

Jylland: NY konsulent Morten A. Dysted: 20 92 97 10

HTF A/S
Virkelyst 66
Gjellerup
DK-7400 Herning

www.htf-as.dk
Phone +45 97 11 64 66
Fax +45 97 11 90 54
htf@htf-as.dk

INDHOLD

s. 04	Græsklipperoboter - muligheder og behov
s. 08	Struer Krematorium lægges i graven
s. 09	Kremationer i Danmark i 2010
s. 10	Ekstremt vejr i 2010 - Sne på Bornholm
s. 12	Ekstremt vejr i 2010 - Regn over Nordsjælland
s. 14	Begravelse online
s. 16	Hyllested "nye" Kirkegård
s. 18	Ny uddannelse styrker Kirkegårdsbranchen
s. 20	Farvel til oldnordisk regnskabsprincip
s. 22	Danske Bedemænd's etiske regler for markedsføring
s. 24	"En god staude til kirkegården" - Epimedium – Bispehue
s. 26	Dansand DSN A/S og Kirkelys sammenlægges
s. 27	Kirkegård på Rådhuspladsen ???
s. 28	Profil > Jens Dejgaard Jensen
s. 29	Stillingsopslag
s. 32	Kort nyt
s. 34	Kalender

FORSIDE

82 millioner tons sne! Så meget sne var der faldet på Bornholm i løbet af snestormen i Julen 2010. Ifølge DMI's officielle målinger var snedybden 140 cm – og dermed var Bornholm det sted i

Skandinavien, der havde mest sne. Noget af sneen faldt på Sct. Peders Kirkegård, hvor billedet er taget.

Foto: Birger Bendtsen, Sct. Peders Kirkegård

REDAKTION

Redaktør:

Lene Halkjær Jensen,
Humlebæk Kirkegård
Tlf. 2624 7228 – Fax 4919 1142
E-mail: lene.bladet@mail.dk

Jens Dejgaard Jensen,
Silkeborg Kirkegårde og Krematorium
Tlf. 2393 9300
E-mail: jdj@hvejsel.eu

Sekretariat:

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere
Hørsholm Kirkegård
Tlf. 4586 0584 – Fax 4586 4157
E-mail: kontor@danskekirkegaarde.dk

Redaktion:

Jens Zorn Thorsen,
Vejle Kirker og Kirkegårde
E-mail: jeztho@gmail.com

Jørn Skov
Tønder Kirkegård
E-mail: tonder-kirkegaard@mail.tele.dk

Layout og tryk:

Jello ApS
Tlf. 3145 0050
E-mail: da@jello.dk

Tommy Christensen,
Svendborg Kirkegårde og Krematorium
E-mail: tc@svendborg-kirkegaarde.dk

Asger Christensen,
Hørsholm Kirkegård
E-mail: asger@hoersholmkirkegaard.dk

Redaktionelt stof og annoncer til 'KIRKEGÅRDEN' NR. 3, 2011 sendes til lene.bladet@mail.dk senest d. 10. april 2011
Artiklernes indhold er ikke nødvendigvis et udtryk for Redaktionens, FDK's eller DKL's holdning.

GRÆSKLIPPEROBOTTER - MULIGHEDER OG BEHOV

af Anne Mette Dahl Jensen, Skov og Landskab,
Københavns Universitet-LIFE, amdj@life.ku.dk

I forbindelse med en løbende faglig udvikling indenfor den grønne sektor er det altid relevant at se på sammenhængen mellem udbuddet af maskiner til pleje i relation til aktuelle problemstillinger.

Der findes i dag en mængde græsklipperoboter på markedet, men de henvender sig primært til private. Langt de fleste græsarealer i Danmark er offentlige, eller halvoffentlige, og det er derfor interessant at undersøge om der blandt robotterne findes modeller, der kan benyttes til pleje på f.eks. kirkegårde.

Et projekt i PartnerLandskab regi (KU-LIFE) med deltagelse af Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Dansk Golf Union, Danske Anlægsgartnere samt Kommunale Park- og Naturforvaltere og 3F har haft til formål at evaluere potentialet af robotgræsklippere på markedet i forhold til de behov, som brugerrepræsentanterne i projektet har skitseret. Dette har bl.a. inkluderet afprøvning af forskellige maskintyper på udvalgte lokaliteter med diverse udfordringer. To af forsøgsstederne har været kirkegårde, henholdsvis Gladsaxe Kirkegård og Vejle Kirkegård.

I det følgende præsenteres erfaringerne fra afprøvningen på Gladsaxe kirkegård

Afprøvning af robotklipper

Fire forskellige robotter blev afprøvet (Tabel 1). Maskinerne er alle ildrevne. En opladestation er opsat i udkanten af klippeområdet (dog ikke for Wiperen – opladning inde). Maskinerne kører i gennemsnit 1-3 timer for derefter at køre til opladestationen for at blive opladet i 1-3 timer inden de kører ud og klipper igen.

Tabel 1. Fakta om de afprøvede robotter

Husqvarna Automower 230ACX

Klippebredde: 22 cm
Ledning nedlagt
Klippeled: 1 skive, 3 klinger
Kapacitet: 3000 m²

Belrobotic Parcmow

Klippebredde: 80 cm
Ledning nedlagt
Klippeled: 3 skiver, 3 klinger pr. skive
Kapacitet: 10.000 m²

Ambrogio line 300 elite

Klippebredde: 35 cm
Ledning nedlagt
Klippeled: 1 stjerneformet skær
Kapacitet: 5000 m²

Wiper blitz XP

Klippebredde: 25 cm
Ingen ledning
Klippeled: 1 stjerneformet skær
Kapacitet: 400 m²

Områderne som maskinerne (ikke Wiperen) kørte på var afgrænset med en ledning, som definerer hvortil robotten skal klippe. Ledningen ligger for Parcmow og Ambrogio ca. 3 cm under jorden og er nedlagt med en selvkørende nedlæggermaskine. Ledningen der styrer klippeområdet for Husqvarna maskinen ligger oven på jorden og holdes fast med klamper. Den kan også lægges ned i jorden med en maskine.

Klipperobot (Husqvarna Automower 230ACX) på fælles urnegravsted

Maskine til nedlægning af ledning (OmTech Elektro)

Afprøvningsarealer

Maskinerne er afprøvet på plæner med forskellige udfordringer f.eks. ujævne belægninger, huller, kanter, blomster, kunder der får robotterne til at stoppe mm.

Tabel 2. Afprøvningslokaliteter og udfordringer

Husqvarna Automower 230ACX

Lokalitet: Urnefællesgrav, ca. 1200 m², ingen urner nedsat efter 1986, få buketter, 4 store indhak, forhøjet cirkel i midten uden græs, spredte træer.

Belrobotic Parcmow

Lokalitet: Kapelplæne ca. 6000 m², græs afgrænset i bløde buer ud til bede, spredte grupper af træer der klippes som halvør.

Ambrogio line 300 elite

Lokalitet: Urnefællesgrav ca. 1200 m², buketter på græsset, sti i chaussésten midt på græsset. Ca. 300 m² forhøjning. Gruppe af træer midt på græsset

Wiper blitz XP

Lokalitet: Urnefællesgrav – høj hævet 60 cm – ca. 300 m², ingen urnenedsættelse, omkranset af knækstensfliser, lille træ midt på græsset.

Generelle erfaringer fra prøveperioden

Maskinerne sammenlignes ikke med hinanden, da de er meget forskellige. Derimod er der set på, hvordan de har klaret de udfordringer, de har fået på de arealer, hvorpå de var udsat.

Ledning

Det er vigtigt at have fokus på de nedlagte ledninger, når den daglige pleje af arealerne udføres. Erfaringen fra Gladsaxe viser at f.eks. ved kantskæring er der risiko for at skære ledningerne over (så må ledningen repareres eller en ny nedlægges). Disse problemer kan minimeres men kræver visse ændringer i anlæggene.

Betjening

Generelt var robotterne lette at sætte op og betjene efterfølgende. Konklusionen fra gartnerne er, at teknologien ikke er noget man bør lade sig skræmme af.

Driftsikkerhed

Et vigtigt element har været driftsikkerheden. Klipperobotterne er principielt selvkørende, men de kan stoppe på grund af forskellige problemer, og derfor har de måttet tilses jævnlige. Det optimale er så få stop som muligt. I dag er det desuden muligt at få tilkoblet et alarmsystem, så der til gartnerens telefon tikker en sms ind, hvis maskinen stopper. På den måde behøver man ikke kontrollere maskinen flere gange om dagen.

I de ca. 2½ måned hvor robotterne har kørt på Gladsaxe kirkegård, har erfaringerne varieret en del i forhold til maskinerne.

De små maskiner blev afprøvet på fællesgrave hvor der bl.a. stadig lægges blomster. Det er et problem, da blomsterne ødelægges af klipperen.

De små maskiner har desuden haft nogle stop grundet forskellige tekniske problemer samt på grund af påkørsler af forskellige genstande.

Helt konkret er der sket stop på grund af følgende:

- urtepotte overkørsel
- løft af udefrakommende
- løbet tør for strøm midt på græsset
- kørte på et træ og blev løftet
- lågen åbnet af udefrakommende
- stilstand uden umiddelbar grund
- kørte fast under træ

De fleste årsager til stoppene kan elimineres ved en teknisk løsning og vil derfor kun opstå i opstartsfasen. Derimod kan man aldrig gardere sig mod nysgerrige udefrakommende, da maskinerne kører på offentligt tilgængelige arealer. Den store Parcmow på kapelplænen har kørt med meget få stop.

Klippekvaliteten

Kan man med en robotklipper opnå en tilfredsstillende græskvalitet? Ja, på Gladsaxe kirkegård synes man, at kvaliteten er blevet forbedret.

Når der klippes traditionelt, bliver græsset ofte langt imellem klippingerne (ca. 1 gang pr. uge). Desuden lægger afklippet sig i klumper hvis det er langt og vådt. Det er ikke tilfældet med robotklipperen. Her klippes der hele tiden, også i regnvejr, så græsset når aldrig at blive langt, og plænen ser altid nyklippet ud.

Klippefrekvensen af de enkelte græsstrå er højere end ved den traditionelle klipping. Det medfører, at der kan klippes lavere, uden at græsset tager skade. En lavere klippehøjde er ligeledes med til at danne flere sideskud, som gør græsset tættere.

Alle klippemaskinerne løste deres opgave, og klipperesultatet var bedre end ved den traditionelle klipping. Arealet var jævnt klippet, uden at plænerne fremstod med græstotter forskellige steder.

Klippekvaliteten afhænger dog af arealet, som maskinerne sættes ud på. Er arealet ujævnt og hullet, bliver klippekvaliteten også lavere. Bl.a. ser man, at der kan ligge lange frøstængler, som ikke er klippet af.

Skader på forhindringer

Når der køres med de traditionelle græsklippere sker det jævnligt, at de forårsager skader på de omkringstående træer, når der køres for tæt på. Skader som kan være meget alvorlige for træerne, og som på længere sigt kan forringe deres vitalitet og udseende. Robotklipperne derimod forårsager ingen skader på træerne. Når de nærmer sig et

træ (eller en anden forhindring, f.eks. mennesker) sætter de farten ned. Når de lige så stille rører træet, vender de rundt og kører en anden vej. I afprøvningen på Gladsaxe kirkegård så vi ingen tegn på sammenstød, der kan få konsekvenser for beplantningen.

Ergonomi, sikkerhed og arbejdsmiljø

Et vigtigt element i evalueringen af klipperobotter vs. traditionel klipping er ergonomi og arbejdsmiljø. Den traditionelle klipper skal vedligeholdes, rengøres og smøres en gang om ugen. Her er der ergonomisk problematiske arbejdsstillinger af længere tids varighed.

Robotklipperne har ligeledes brug for at blive eftersat, hvis de er stoppet, eller knivene skal renses. Her skal maskinen dog kun vippes op (vægt 7 - 65 kg). Når klipperen vippes, stopper knivene så ingen kan komme til skade. Selv om der på Gladsaxe kirkegård investeres i robotklippere, slipper de på nuværende tidspunkt ikke for vedligehold af den traditionelle maskine og deraf følgende dårlig arbejdsstilling, da den traditionelle klipper bruges på andre arealer, hvor robotklipping ikke er mulig.

Et andet element omkring arbejdsmiljø er støj, som kan være en gene for gartnerne. Som det ses af målingerne fra Gladsaxe kirkegård, er støjen fra robotterne ikke noget problem (Tabel 3). Støjen fra den traditionelle plæneklipper er meget højere. Desuden er baggrundsstøjen fra biler etc. på niveau med robotten.

Tabel 3. Støjmålinger Gladsaxe

Støjkilde		
Traditionel klipper	Transportkørsel asfaltvej	88-90
Traditionel klipper	Græsklipning afstand 1 m	93-95
Traditionel klipper	Græsklipning afstand 10 m	75-77
Traditionel klipper	Græsklipning afstand 50 m	58-60
Robotklippere	Afstand 1 m	58-60
Bilstøj	Sti ved afdeling L	60-78
Bilstøj	Ringvej ved afdeling M	58-69
Bilstøj	På afdeling 10	52-55
Støj	I skoven	50-52

En væsentlig pointe er dog, at gartneren må sidde på/gå ved siden af den traditionelle klipper og derfor er udsat for den fulde støj, mens gartneren ikke behøver være i nærheden, når robotten klipper. Det at gartneren evt. må sidde på maskinen gør desuden, at han/hun er udsat for belastning af helkropsvibrationer, hvilket er en kraftig forringelse af arbejdsmiljøet. Det elimineres totalt med robotter.

Potentialet i store klipperobotter

Forskellige fabrikanter producerer klipperobotter med en kapacitet på 5000 – 10.000 m². I dette projekt har vi afprøvet Parcmowen fra Belrobotic.

Erfaringerne fra Gladsaxe er, at man lige nu ser det største potentiale i maskiner med denne kapacitet. De leverer en god kvalitet og er meget driftsikre samtidig med, at de klipper et forholdsvis stort areal.

På kapelplænen, hvor den store Parcmower kørte, har man ifølge gartnerne på Gladsaxe kirkegård helt tydeligt kunnet se yderligere effekter i forhold til kvaliteten. Visuelt bedømmes plænen til at være tættere og med mindre ukrudt og mos. Der er dog ikke lavet optællinger på dette, men det er yderst interessant, hvis det er tilfældet.

Parcmowen har kørt på kapelplænen, hvor det bl.a. ikke er muligt at klippe med den traditionelle klipper under højtider i kapellet (flere gange ugentlig). Men robotten kan køre hele tiden, da den er lydløs og praktisk taget usynlig

Økonomiske betragtninger

Et vigtigt punkt, når man overvejer, om der skal investeres i robotklippere, er økonomien. Priserne for de enkelte robotter varierer og kan oplyses hos forhandlerne. Der er dog nogle forhold, som man skal tage højde for, hvis man skal evaluere økonomien i de to løsninger (robotklipping vs. traditionel klipping).

Det første er holdbarheden. Den traditionelle klipper har en holdbarhedstid på ca. 10 år. Robotens levetid er endnu ikke fuldt klarlagt. Erfaringer fra Finland viser, at robotterne kører uden problemer efter 3-4 års brug. I Belgien har maskinerne kørt siden 2002, og her er erfaringen, at hvis man passer på dem og vedligeholder dem, har de formodentlig en levetid på ca. 10 år. Fremtiden vil vise, om det holder.

Inden robotten kan køre, skal der nedlægges ledning til afgrænsning af arbejdsområdet samt opsættes opladestation. Det er en engangsomkostning der kan variere meget. Prisen kan ligge fra 2000 kr. til ca. 10.000 kr.

Energimæssigt bruger robotterne el, mens de traditionelle klippere kører på diesel. Omregnet er priserne nogenlunde det samme. Dog må man huske, at hvis der ikke er strøm i nærheden, skal der indregnes udgifter til at føre strøm til området, såfremt man vil bruge robotter.

Det sidste element, der skal tages med ind i kalkulationen, er vedligehold. På de traditionelle klippere er der jævnlig vedligehold og rengøring, min. 1 time pr. uge. For robotterne er det meget lidt. Erfaringerne siger dog, at knivene skal skiftes et par gange om året, og at batteriet udskiftes ca. hver 4 år.

Et ofte stillet spørgsmål når det gælder økonomi er: Kan vi ved at erstatte traditionel græsklipning med en robot spare en mand?

Det kan man jo regne på, i forhold til de arealer man har, og den tid man bruger på klipping. Det er dog vigtigt også at se en investering i en robotklipper som en mulighed for at få frigivet arbejdstimer til andet arbejde. Regnestykket i Gladsaxe er, at ca. 60 timer om året kan frigives til andet arbejde, hvis man har en robotklipper kørende (Parcmowen). Ellers afhænger det af robottype og hvor stort et areal de klipper.

Konklusion

Generelt har man på Gladsaxe kirkegård haft en rigtig positiv oplevelse ved at afprøve de forskellige robotter og ifølge Lars Vallentin vil robotter i fremtiden indgå som en del af plejemaskinellen på en kirkegård.

Projektdetagere

Projektet med græsklipperrobotterne har ikke kunnet lade sig gøre, uden en række producenter/importører gratis har stillet maskiner til rådighed i afprøvningen. En stor tak til OmTech Elektro, Husqvarna og BeckImport for deres hjælp og ekspertise. Projektet har også været afhængigt af brugere, der har stillet arealer til rådighed. En stor tak til Roskilde golfklub, Gladsaxe Kirkegård og Vejle Kirkegårde.

Kapelplæne. Afprøvning Parcmow - Belrobotic

STRUER KREMATORIUM LÆGGES I GRAVEN

af Bent Vincents, kirkegårdsleder,
Struer kirkegård

Torsdag den 30. december 2010 kl. 13 blev den sidste kiste sat ind i ovnen. Det var brænding nr. 19.634 i Struer krematorium. Vi kunne stå og kikke på og tage en gravøl - og synge "Om lidt bli'r her stille, om lidt er det forbi" - efter 75 år med krematorium i Struer.

Den første brænding blev foretaget den 11. april 1935 og det var en enke fra Ølgod. Inden 2. verdenskrig var der kun blevet brændt 28, deraf var de 2 fra Struer. Det gik ikke så stærkt den gang, så efter 20 år var man nået op på 322 brændinger i alt.

Lidt historie

I 1935 blev der bygget et krematorium i Struer og det var der meget blæst om. Ligbrændingsforeningen ville bygge et krematorium i Vestjylland som skulle servicere ligbrænding i Nordvestjylland: Dette omfattede Ringkøbing og Thisted amter samt Skive og Salling. Modstanden var stor fra Indre Mission, som ikke var for brændinger, og man havde også en del uenighed om hvem der skulle betale for opførelsen og hvad prisen skulle være for en brænding. Man blev dog enige til sidst. Menighedsrådet betalte kr. 35.000,- for opførelsen af kapel og krematorium og ligbrændingsforeningen skænkede ovnen, som kostede kr. 14.000,-. Så det var lidt andre priser end i dag. Der var mange møder angående prisen for en brænding. Menighedsrådet ville have en pris på kr. 40,- mens ligbrændingsforeningen kun ville gå med til en pris på kr. 35,-. Ligbrændingsforeningen som var ret stærk på dette tidspunkt vandt den diskussion, så prisen blev på kr. 35,-.

Og nu er krematoriet så lukket...

Det er da en mærkelig fornemmelse at lukke krematoriet, som har været en del af Struer kirkegård i 75 år. Også for byen har det givet nogle dønninger, men efter en lang kamp hvor vi mente - og stadig mener - at der er et behov

for 2 ovne i Vestjylland, så må vi nok erkende at vi har tabt kampen og at en investering på kr. 13,5 millioner ikke kunne hænge sammen.

Jeg har været på Struer kirkegård i 24 år og har været med i den udvikling, som i de år er gået meget stærkt angående brændinger kontra begravelser. Struer ligger med en brændingsprocent midt i firserne, så jeg kan godt forstå Struer borgernes protester angående lukning af krematoriet. Her midt i januar går vi da alle rundt og synes, det er lidt mærkeligt ikke at have vores krematorium, men sådan skulle det være. Vi håber bare, at de der skal brændes i Midt- og Vestjylland, frem over vil få den samme service som jeg har været med til at levere i 24 år. Jeg tror det vil blive svært med kun en ovn, men jeg håber det går.

Der blev drukket gravøl, da den sidste kiste var sat i ovnen

KREMATIONER I DANMARK 2010

Ifølge tal fra Danmarks Statistik døde i alt 54.293 mennesker i Danmark i 2010. Heraf blev 42.113 kremeret. Det giver en kremeringsprocent på 77,6 på landsplan.

Kremeringsprocenten stiger stort set hvert eneste år. I 1990 blev 67,3 % kremeret.

Når de planlagte krematorielukninger er gennemført, vil

den procentvise fordeling af kremationer, der foretages på enten kommunale eller menighedsrådsdrevne krematorier se noget anderledes ud, end den fordeling, der er vist på figuren nedenfor.

F.eks. vil alle kremationer i Københavns-området og Nordsjælland efter 2012 ske på et kommunalt drevet krematorium.

Kremationer i Danmark 2010 (42.113)

- Kommunalt drevne anlæg (18.964 ~ 45,03%)
- Menighedsrådsdrevne anlæg (23.149 ~ 54,97%)

❄ EKSTREMT VEJR I 2010: SNE PÅ BORNHOLM

Tekst: Lene Halkjær Jensen – lene.bladet@mail.dk

Foto: Birger Bendtsen, Sct. Peders Kirkegård

Da snestormen var overstået lå der ca. 1½ meter sne. Adgangen til kirken blev først ryddet, da det kunne lade sig gøre at leje en maskine til formålet.

”Det har været en mærkelig vinter” fortæller Birger Bendtsen, graver ved Sct. Peders Kirkegård. ”Jeg har kørt lidt på frihjul hele julen. Normalt er der jo gudstjenester i kirken både juleaften, 1. juledag og 2. juledag, men denne jul måtte folk blive hjemme. Juletræet til kirken er nu kørt væk igen – uden at have været i brug”.

Julen 2010 vil formentlig blive husket af mange bornholmere. En snestorm af flere dages varighed lukkede solskinsøen ned: Snerydningen blev til sidst helt opgivet og flere julerejsende måtte fejre en alternativ juleaften på Almegårds Kaserne, Bornholmerbåden ”Povl Anker” og i Rønne Idrætshal.

Også kirkerne måtte bøje sig for vejrgudernes rasen: I Rønne, Åkirkeby og Nexø blev der gennemført en enkelt

julegudstjeneste. Normalt er der hvert sted 2 eller 3 gudstjenester juleaftensdag.

Det ser ret håbløst ud...

Birger Bendtsen er graver og kirketjener ved Sct. Peders kirke og kirkegård. Her måtte man helt opgive at gennemføre julegudstjenesterne: Ingen kunne komme frem og der lå 1½ meter sne omkring kirken og på kirkegården. Kirkegården råder ikke over maskiner, der kan flytte så megen sne. Parkeringspladsen udenfor ryddes af kommunen, men inde på kirkegården foregår snerydningen med håndkraft. Birger Bendtsen var ude med sin skovl efter jul ; ”Men det er jo ret håbløst, når der ligger 1½ meter sne over det hele”. Adgangen til kirken blev derfor først ryddet, da det kunne lade sig gøre at leje en maskine til formålet.

Der ligger stadig ca. en ½ meter sne

I midten af januar er den øvrige del af kirkegården endnu ikke blevet ryddet; ”Men det forsvinder jo også af sig selv” siger Birger Bendtsen. ”Kirkegårdens besøgende er begyndt at tage en skovl med hjemmefra, så de kan grave sig frem til deres gravsted for at få lagt den krans, der skulle have været lagt til jul”.

Nu – i midten af januar – er det begyndt at svinde i sne-dyngerne og skaderne begynder at dukke frem. Der er mange af de små, podede træer på stamme, der er knækket af trykket fra sneen. Der ligger stadig ca. en ½ meter sne på kirkegården, så hækkene kan man ikke se endnu. ”Der venter et større oprydningsarbejde, når sneen er forsvundet” fortæller Birger Bendtsen. ”Den første sne faldt allerede før den 1. søndag i advent. Normalt plejer jeg jo at bruge en uges tid på at rydde op og rive de sidste blade sammen, når jeg er færdig med grandækningen. Det kunne bare ikke lade sig gøre, så det hele ligger der endnu – under sneen”.

Begravelserne var besværlige

Der har ikke været nogen begravelser på Sct. Peders Kirkegård i den periode, hvor sneen lå højest. Men Birger Bendtsen undgik dem alligevel ikke: ”Jeg hjælper til i Aakirkeby, når det er nødvendigt – og der har været et par begravelser. Det har været besværligt bare at finde det rigtige gravsted i al sneen og det har taget lang tid at grave sig frem til det. Omkring graven har det heller ikke set helt så pænt ud, som det plejer at gøre”.

Birger Bendtsen er alene om at passe Sct. Peders kirkegård, men samarbejder med Aakirkeby omkring maskiner og assistance, når der er behov for det.

Maskinparken på Sct. Peders Kirkegård slår – som så mange andre steder – slet ikke til med sådan en vinter: Birger Bendtsen fortæller: ”Der er sat penge af i kirkegårdens budget for 2011 til udskiftning af min vogn, men jeg overvejer jo nok om pengene måske kan bruges anderledes...”.

Du kan se flere af Birger Bendtsen's flotte snebilleder – og meget andet på www.pederskerkirke.dk

Udover jobbet som graver og kirketjener ved Sct. Peders kirke og kirkegård, er Birger Bendtsen medlem af bestyrelsen for FAKK-Bornholm.

Han betegner også sig selv som ”den glade fotoamatør”, hvilket man kan se meget mere til på hans egen hjemmeside www.bjbendtsen.dk

Vi har et bredt sortiment og er leveringsdygtige i:

- Buske, træer og stedsegrønne til mange forskellige formål
- Rhododendron i varierende typer med smukke farver
- Roser, stauder, græsser og bunddække i en bred farvepalet

Alle planter leveres i høj kvalitet og det er altid muligt at få et godt tilbud på større planteleverancer.

Vejenbrød Planteskole ^{AS}

Vejenbrødvej 25 - 2980 Kokkedal - Tlf. 48 28 01 77 - Fax. 48 28 01 96

www.vp-as.dk - salg@vp-as.dk

❄ EKSTREMT VEJR I 2010: REGN OVER NORDSJÆLLAND

Tekst: Asger Christensen, asger@hoersholmkirkegaard.dk

Foto: Vagn Andersen og Bo Nørlund Hansen, Hørsholm Kirkegård

I dagene 14. og 15. august 2010 trak et større regnvejr hen over Nordsjælland. Ikke mindst Hørsholm og Kokkedal blev hårdt ramt. Ifølge DMI var der tale om et regulært skybrud. Området omkring Hørsholm og Kokkedal fik tildelt over 90 mm vand i løbet af et par timer.

Ekstremt vejr. Vi ser det på tv, vi hører om det i radioen, men alligevel kommer det bag på os at det kan være så voldsomt. Vejret kan være omskifteligt, og pludseligt har vi det. Regn, sne, eller storm. Og er vi forberedt? Og hvad kan vi lære?

Normalnedbøren for hele august er ca. 60 mm, så resultatet af 90 mm regn på et par timer udeblev jo heller ikke. Vi var ikke i tvivl, da vi mødte mandag morgen. Begge vore søer var blevet større, for ikke at sige meget større. Store områder med urnegravsteder lå under vand og tilkørselsvejene var oversvømmet.

Et overblik over skadernes omfang

En hurtig besigtigelse på kirkegården, viste at adskillige grave havde sat sig: Her skulle der så skrives til enkelte familier

WWW.GMR.DK

Stama EcoMotion Truck

en verdensnyhed,
der kører på metanol
(kendt som træsprit)
Fåes med 2 x eludtag

Stama Multitruck

Diesel eller el drevet.
Hydraulisk tip
Fåes i bredden
80 eller 100 cm

Stama Minilæsser D330

Markedets mest
manøvredygtige minilæsser.
God stabilitet og meget lille
venderadius. Fåes fra 80 cm

GMR

groundcare equipment specialists

GMR-maskiner - Saturnvej 17 - 8700 Horsens - Tlf: 7564 36 11 - Fax: 7564 5320 - Mail: stensballe@gmr.dk

Oversvømmelserne omkring Kirkegårds søer var omfattende.

og resten af gravene måtte vi rette op fra en ende af. Særligt på den nyanlagte afdeling var grus gangene skyllet væk og der var der en hel del reparations arbejde med at få dem udbedret. Der var mindre oversvømmelser rundt omkring på kirkegården. Men det var helt klart værst omkring de to søer.

Planlægning af indsatsen

Ja der står man så - og hvor starter man henne? Mine mange år i Beredskabet har lært mig, at man sætter ind mod lønnende mål; d.v.s. der hvor vi kan gøre mest gavn. Vi har for et par år siden anskaffet os en Honda pumpe der yder 710 l/ minut. Ikke meget, men bedre end ingenting – og med den gik der så et hold i gang med at tømme den ene sø. Et andet hold tog de 2 dyk pumper vi også har og startede med den anden sø.

Problemet med alt det vand, er jo at terrænet hælder ned mod søerne. Fra den nye - og højt liggende – afdeling bliver alt drænvandet ledt ud i de gamle regnvandsbrønde. Med det resultat at vandet vælter op fra de lavere liggende brønde. Det skulle senere vise sig at forbindelsen mellem to brønde var tilstoppet.

Begge pumpehold måtte lave en afværge foranstaltning, da de nærmeste brønde ikke kunne klare den mængde vand, der blev pumpet over i. Ekstra c-slanger måtte så lægges ud over en længere strækning, til de næste brønde.

Pumpningen varede over 3 dage, inden vi igen var kommet ned på et normalt niveau. Medarbejderne gik på med krum hals: Det var en ny og spændende opgave; et afbræk i hverdagen.

Så vidt så godt - så er der kun oprydningen tilbage: Rensning af monumenter, indsamling af buketter på afveje og få revet de steder over, som har været oversvømmet. I det hele taget få området til at se pænt ud igen.

Tanker om fremtiden

Og hvad kan vi så lære af det? Ifølge DMI har perioden 2000 til 2010 givet 4,5 % mere vand, svarende til ekstra 31 liter pr. m² i forhold til perioden 1961-1990. Det svarer på landsplan til 1333 milliarder liter. Og tendensen med mere - og kraftigere - nedbør vil nok fortsætte i årene fremover.

Hvad kan vi så gøre? Vi må tænke langsigtet: Lave en plan, Indkøbe materiel – pumper og slanger - så vi er forberedt til næste gang det kommer, for det skal nok komme.

Hvordan er vores kloak net; er det dimensioneret til de fremtidige nedbørsmængder? Skal vi absolut hælde det hele i kloakken? Har vi ikke nogen områder, vi kunne lade vandet løbe ud over? Områder som f.eks. enge og marker - steder hvor det er muligt at det kan trænge ned i jorden - til gavn for grundvandet og vores efterkommere.

BEGRAVELSE ONLINE

Tekst og foto af Lene Halkjær Jensen,
lene.bladet@mail.dk

Med nogle få museklik kan de pårørende vælge hvilken type gravsted, de ønsker at urnen skal nedsættes i.

Siden den 4. oktober 2010 har det været muligt at bestille en begravelse eller bisættelse over nettet. BedreBegravelse.dk er en internetbaseret bedemandssforretning, der pt. dækker områderne Sjælland, Lolland-Falster, Trekants-området, Fyn og Ålborg-området.

BedreBegravelse .dk har hovedkontor i Brøndby og drives af Per Holm og hans 2 sønner. Per Holm startede med at sælge importerede marmor og granit bordplader over nettet. Det udviklede sig til også at omfatte online-salg af gravsten. Via de kontakter og erfaringer, som gravstenssalget medførte, opstod ideen til BedreBegravelse.dk.

Net-bestillingen foregår i 3 trin

BedreBegravelse.dk adskiller sig fra den traditionelle bedemand ved at bestillingen foregår over nettet. Bestillingen sker af 3 omgange. Først skal oplysninger om den afdøde, afhentningssted, ønske om kirke og kirkegård indtastes. Der skal også vælges en kiste og der kan indtastes oplysninger til brug for ansøgning om begravelseshjælp. Når det er sket, bekræftes bestillingen ved at man

betaler for de bestilte ydelser. Herefter modtager anmelderen en e-mail med de formularer, der skal udfyldes og underskrives. Anmelderen bliver kontaktes telefonisk, og der aftales nærmere detaljer omkring forløbet og valg af gravsted.

Anmelderen modtager et link til bestillingens 2. trin, hvor der kan bestilles kiste- og kirke-pyntning, rustvognskørsel i forbindelse med højtiden og evt. udlægning af blomster. Det endelige valg af præst, kirke og tidspunktet for afviklingen af ceremonien aftales her. Der er også mulighed for at lytte til de mest brugte salmer, så man er bedre forberedt til mødet med præsten. Bestillingen bekræftes igen med betaling af de bestilte ydelser.

Bestillingens 3. trin omfatter bestilling af evt. urne, gravsten, valg af gravsted og tilbud på eventuel pasning af gravstedet. BedreBegravelse.dk indhenter priser på den valgte gravstedstype og evt. pasning af gravstedet på den aktuelle kirkegård. Kunden kan også vælge at kontakte kirkegården selv og afregne direkte med kirkegår-

den. Når disse valg er truffet, bekræftes bestillingen igen med betaling af de bestilte ydelser. Når alle detaljer er på plads, sendes en samlet oversigt over bestillingen og hele forløbet. De pårørende møder typisk først bedemanden på dagen for selve ceremonien.

De praktiske opgaver løses af forskellige samarbejdspartnere

Bestillingerne går direkte til BedreBegravelse.dk, der administrerer og fordeler opgaverne. Den praktiske udførelse af opgaverne sker på flere forskellige måder: I Ålborg-området varetages de af en lokal bedemand, der har indgået et samarbejde med BedreBegravelse.dk. På Sjælland og Lolland-Falster foretages rustvognskørslerne af Dansk Ambulancetjeneste, der også kører dødetransporter for Falck og Politiet. Fyn og Trekants-området dækkes fra Aarup af en lokal afdeling af BedreBegravelse.dk.

Opstarten er gået over forventning

BedreBegravelse.dk er kommet godt i gang: Fra opstarten og indtil slutningen af januar er der gennemført ca. 150 handlinger, hvilket er bedre end forventet. Det har allerede været nødvendigt at ansætte ekstra hjælp: Fra 1. februar er firmaet blevet udvidet med yderligere 1 fastansat, således at de nu er i alt 4 til at varetage administrationen af opgaverne.

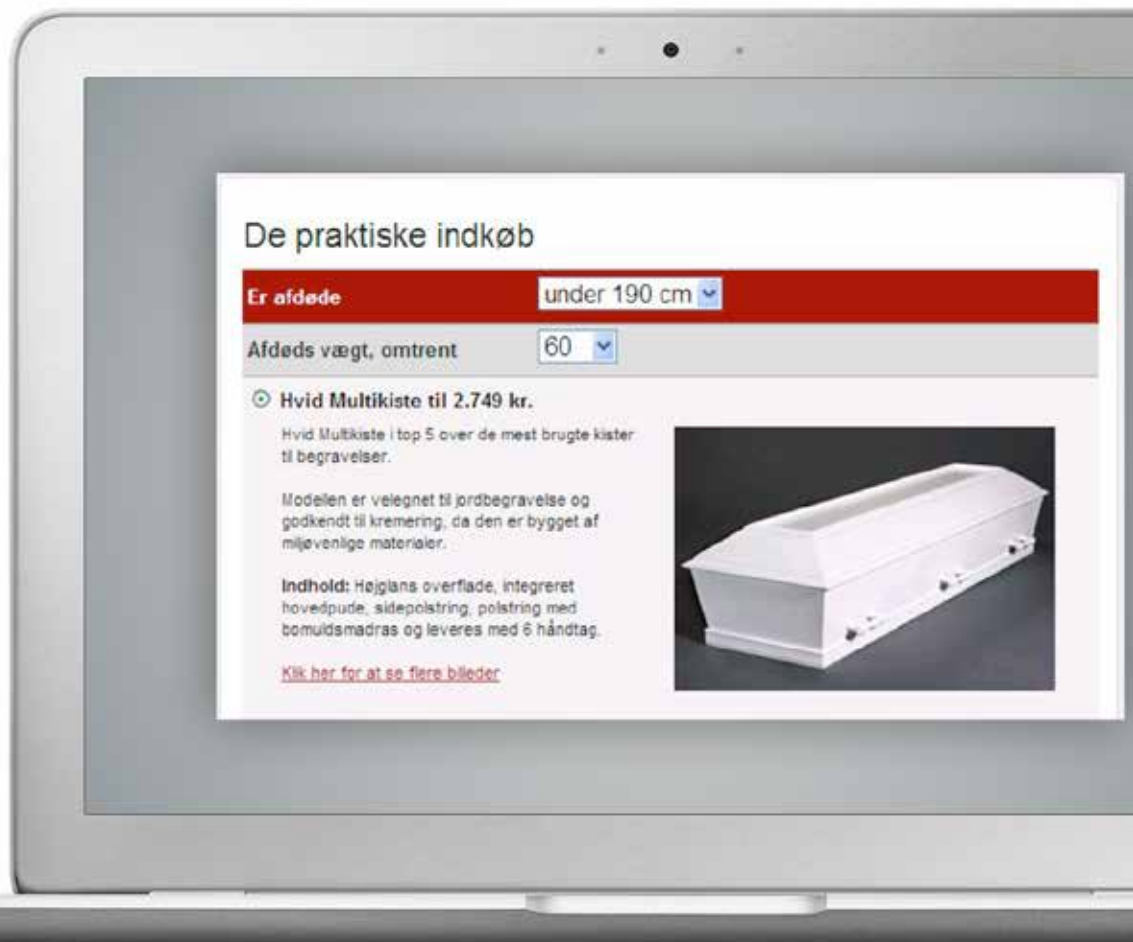
Det er Per Holms indtryk, at BedreBegravelse.dk vælges af mange forskellige aldersgrupper – og ikke kun den yngre generation: ”De mennesker der vælger at bruge os, er nok dem, der i forvejen har et afklaret ønske om, at der ikke skal involveres en 3. part – og derfor ikke føler et behov for den personlige kontakt, som den traditionelle bedemand tilbyder”. Han mener at internet modellen giver de pårørende muligheden for - i ro og mag - at træffe de forskellige valg selv.

Metoden er helt ny – internet-siden har de selv fået konstrueret. Det har da heller ikke været fuldstændig problemfrit at komme i gang. ”Det har været nødvendigt at rette nogle af procedurerne til undervejs – og vi lærer jo hele tiden noget nyt og forsøger at indrette os efter det” siger Per Holm.

Reaktionen fra Kirkegårde er positiv

Generelt har de adspurgte kirkegårde ikke oplevet, at dette nye tiltag har givet anledning til problemer. Der har været nogle småting fra starten omkring arbejdsgangene på de forskellige kirkegårde, men det er ikke anderledes end det ville være med andre nystartede bedemænd. Den generelle oplevelse er at den service, der ydes i forhold til kirkegårde fungerer helt fint.

De pårørende kan – foran skærmen – tage stilling til om afdøde skal kremeres eller begraves og hvilken kiste, der skal vælges.

HYLLESTED "NYE" KIRKEGÅRD

Tekst og foto: B. Jensen, Hyllested,
oz1ayn@dlgtele.dk

Det er en speciel oplevelse at stå på den lille Kirkegård; omgivet af skov – og med kirkegårds-murens markante afgrænsning til omverdenen.

Mindestenen over den forulykkede, engelske flyver // "Skovkirkegården", Hyllested nye kirkegård.

Overskriften er noget misvisende, eftersom den følgende beskrivelse drejer sig om en annekskirkegård, der blev anlagt for godt og vel hundrede år siden på et tidspunkt, da der boede flere folk i landområderne, og stort set alle begravelser fandt sted som kistebegravelser.

Pladsmangel på kirkegården ved Hyllested Kirke

På kirkegården beliggende ved kirken i Hyllested på Djursland opstod der problemer omkring forrige århundredeskifte, med at skaffe plads til nye begravelser. Da kirken er beliggende i selve byen og kirkegården var omgivet af bebyggelse, var der ikke særlig god mulighed for udvidelse ved den gamle kirkegård. Endvidere var en del af de omkringliggende huse arbejderboliger, tilhørende godset "Rugård", der også var det man kaldte kirketiendeejer af Hyllested Kirke, og dermed stod for vedligeholdelse af kirkebygning og kirkegård.

Dermed havde de også ansvaret for at sørge for tilstrækkelig med begravelsesplads. Så uden på nogen måde at kende til, hvad der er foregået omkring 1900-tallet af overvejelser

og beslutninger i sagen, kan man vel forestille sig, at den daværende ejer af "Rugård", Kammerherre og Hofjægmester Adolf Mourier Pedersen ikke har været særlig interesseret i at udvide pladsen ved kirkegården, men har fået gennemført, at der i stedet blev anlagt en ny kirkegård cirka 0,7 km fra den gamle. Kirkegården blev anlagt i 1904 og er beliggende i en skovkant ved Brønhøjvej mellem Hyllested og Gravlev.

Som et kuriosum kan nævnes, at mens kirken allerede i 1925 overgik til selveje, er det først indenfor de seneste, år at ejerforholdet for den "nye" kirkegård er flyttet fra "Rugård" til den selvejende kirke.

Betegnelsen "Fattigkirkegård" har været nævnt

Skovkirkegården som den også ofte benævnes, er et firkantet område på cirka 50 x 50 meter, beliggende helt for sig selv med skoven omkring sig. Det vel nok mest iøjnefaldende er den meterhøje hvide mur, der med røde tegltagsten på toppen, omgiver kirkegården på alle sider. Muren er ifølge oplysning fra sognepræst Henning Nielsen opført af mureme-

ster Christian J. Højer fra Hyllested. Han blev selv begravet her i 1940, og hans gravsten findes stadig i mindelunden af gamle gravsten.

Den første begravelse på Hyllested sogns nye kirkegård har ifølge optegnelse i kirkebogen fundet sted den 14. april 1905, da arbejdsmand Rasmus Christiansen blev gravsat her af pastor Aa. I. Østerriis.

Det er antydnet og kan da også ses af kirkebogens optegnelser, at det i begyndelsen ofte var folk fra tyende- og arbejdsstanden, der blev begravet på den nye kirkegård, og begrebet fattigkirkegård skulle være blevet nævnt. Årsagen til delingen kan måske findes i, at de mere etablerede familier har haft gravpladser på kirkegården ved kirken; senere blev delingen mere jævn. Der findes blandt andet en gravplads for en kendt mand, teolog og filosof, professor ved Aarhus Universitet og forfatter Knud E. Løgstrup. Han og hustruen Rosemarie er begge begravet her på Hyllested nye kirkegård. Gravstenen er en granitsten, fundet i området af hustruen, Rosemarie. Hun lod sit eget navn indhugge samtidig med sin mands, for - som hun skulle have udtalt - så var stenhuggeren fri for at flytte stenen, når det kun var datoen for hendes dødsdag, der manglede. Den kom til at mangle i 25 År.

Gravplads for en engelsk pilot

Noget helt særligt på kirkegården er en mindsten opsat på pladsens østlige side. Den er rejst for midler indsamlet

blandt egnens beboere, og rejst til minde om en engelsk flyver, hvis maskine - en firemotoret Halifax - styrtede ned i Kattegat i 2. verdenskrigs sidste dage, den 24 april 1945, under angreb på en tysk konvoj. Af besætningen på 9 mand blev de tre reddet, en drev i land ved Varberg, tre ved Odder, en ved Dråby og den sidste ved Rugård Strand. Han blev begravet her på kirkegården i skoven.

Kirkegården i dag

Af udstyr findes ikke det store udvalg; der er ikke nogen form for graverfaciliteter. Kun et redskabsstativ med et par river og en vandhane og en vandkande. Der hviler en særdeles fredelig og rolig stemning over stedet, vejen er ikke stærk befærdet, og efterhånden er pladsbeholdet her, som på andre kirkegårde i landområder, blevet meget mindre. Der er nu store områder med græs, hvor der er enkelte ældre gravsteder, hist og her også enkelte nyere gravsteder. Blandt andet i kirkegårdens sydvestlige hjørne, hvor der ses en række nyere plænebegravelser, men antallet af besøgende på stedet er ikke stort.

En kort beskrivelse af en sikkert ret anonym kirkegård midt i Danmark. Den fortæller sit tavse sprog om tidligere tiders udvikling og nutidens stagnation i landets mere yderligt beliggende områder. Men skulle vejen falde forbi og tiden tillader, kan det anbefales at gøre et lille ophold og fornemme den rolige og fredfyldte stemning på stedet.

AF-EL-TRUCKS

Lad A-Flensborg i Herning løse deres interne transportproblemer

**Ny
48 Volt
motorteknologi**

Type EL-P-24

- Træk på bærehjul
- El-hydr. tip af lad
- Servicefrie batterier

Miljøvenlig og lydløs

- Lad 90x150 cm. m/hængslede sider
- Større eller mindre typer leveres efter opgave

Type PM-PARK

- Handy og lille venderadius
- Robust og enkelt opbygget
- Kan også leveres med Honda benzinmotor.

Kontakt os for yderligere oplysninger - demonstration uden forbindende

A. FLENSBORG HERNING MASKINFABRIK A/S
MØRUPVEJ 13 7400 Herning
Tlf. 97126300 Fax. 97221283 www.af-truck.dk

NY UDDANNELSE STYRKER KIRKEGÅRDSBRANCHEN

Af: Susanne Ogstrup, studieleder, Have- og parkingeniøruddannelsen, sog@life.ku.dk

Undervisningen til Have- og parkingeniør foregår både ude og inde. Her er Emil, Marie og Anders i gang med at udarbejde en landskabsanalyse.

Allerede tidligt i studiet stifter de studerende på Have- og parkingeniøruddannelsen bekendtskab med kirkegårdsfaget. Her en skitse fra en opgave, hvor de studerende skulle komme med et projektforslag for udviklingen af Lyngby Assistens Kirkegård.

Med fokus både på klassisk kirkegårdsdrift og på kirkegårdenes kulturhistoriske og rekreative værdi tilbyder den nye Have- og parkingeniøruddannelse et boost til kirkegårdsbranchen. De studerende får indsigt i, at kirkegårde er til andet og mere end begravelser.

Det første 24 have- og parkingeniørstuderende startede i efteråret, og har allerede på deres første halve år stiftet bekendtskab med kirkegårdsverdenen. Som en af de første opgaver skulle de registrere og opmåle Lyngby Assistens Kirkegård. Efterfølgende skulle de studerende komme med forslag til, hvordan kirkegården kan ændre sig fra traditionel begravelsesplads til en rekreativ park med plads til nye begravelsesformer.

Uddannelsen som Have- og parkingeniør er en professionsbachelor, der giver de studerende en erhvervsrettet og kreativ profil, der ligger solidt placeret imellem det håndværksmæssige og akademiske niveau. De studerende får blandt andet indsigt i, at kirkegårde er til andet og mere

end begravelse, og de kan i kombination med deres viden om fx driftsøkonomi og ledelse være med til at bevare og udvikle den kulturarv, kirkegården repræsenterer. Opgaven med at kortlægge Lyngby Assistens Kirkegård er et led i at forstå, hvilke elementer en kirkegård består af, og hvordan hvert element skal plejes. Det fortæller lektor Lene Fischer, der underviser i GIS (Geografiske Informations Systemer), og som også senere i undervisningsforløbet vil hvide de studerende ud af klasselokalet og ind på forskellige kirkegårde med henblik på at bruge IT i kirkegårdsdriften.

”De studerende skal ved egne observationer og ved snak med gartnere og kirkegårdsledere få en forståelse for, hvordan hver kirkegård har sit eget udtryk og sit eget plejebehov – og efterfølgende omsætte denne viden til professionelle driftsplaner for kirkegården.”

Rustet til forandringer

Have- og parkingeniørerne vil typisk få job som ledere og mellemledere i service- og anlægsvirksomheder, både

private og offentlige. En oplagt jobmulighed er som kirkegårdsleder eller kirkegårdsassistent.

”Vi tror, at Have- og parkingeniøren kan blive et vigtigt bindeled mellem fx den tilknyttede landskabsarkitekt og kirkegårdens ledelse. De vil blive praktikere, men praktikere med forstand på ledelse og økonomi, på drift og på udvikling og nyanlæg. Vi tror og håber, at de kan være med til fagligt at opkvalificere hele kirkegårdsområdet,” siger Lene Fischer.

Uddannelsen som Have- og parkingeniør skal ruste fremtidens kirkegårdsledere til en foranderlig verden: Kirkegårde er økonomisk under pres, begravelsesformerne ændrer sig, og måden vi bruger kirkegårde på forandres i mere rekreativ retning. Have- og parkingeniørerne vil kunne byde ind med forslag til nye måder at drive og anlægge fremtidens kirkegårde samtidig med at de har kendskab til kirkegårdens kulturmiljø.

Samarbejde med kirkegårdserhvervet

Have- og parkingeniøruddannelsen følges løbende af en ekstern følgegruppe med ledere fra erhvervet, herunder blandt andre en repræsentant for Foreningen af Danske Kirkegårdsledere - overgartner Martin L. Hansen fra Roskilde Kirkegårde. Erhvervsledernes repræsentanter skal sikre, at det faglige indhold i uddannelsen til stadighed afspejler de behov, branchen har.

Det afskærer dog ikke resten af branchen fra at komme med ønsker til uddannelsen, som er under stadig udvikling. Teamet bag uddannelsen hører gerne fra kirkegårdsbranchen om særlige problemstillinger, som man kan tænke ind i undervisningen. Samtidig håber de, at der på de større kirkegårde kan være plads til en Have- og parkingeniør, når de studerende fra 2012 skal i et halvt års praktik.

Stor aldersmæssig spredning

Da 22-årige Emil Højberg Andersen tilmeldte sig Have- og parkingeniørstudiet, havde han ikke umiddelbart forestillet sig, at han skulle arbejde med kirkegårde. Men opgaven fra Lyngby og ikke mindst en ny opgave, hvor han med baggrund i Mariebjerg Kirkegård ved Gentofte skal skrive opgave om kirkegårdens historie, har fået ham på andre tanker.

”Nu har jeg fået de faglige øjne på og ser kirkegårde som planter og arealer, der skal passes og plejes på lige fod med andre grønne områder. Det bliver også spændende at undersøge, hvad der ligger til grund for, at netop Mariebjerg er den eneste kirkegård, der er med i den danske kulturkanon.”

Studiet som Have- og parkingeniør er åbent for studerende med vidt forskellige baggrunde (se boks, red.), og det første hold studerende er aldersmæssigt mellem 19 og 55 år. Emil selv har et par sabbatår fra gymnasiet i bagagen, og han trives med den store spredning på holdet, både alders- og baggrundsmæssigt.

”Det er sjovt, at vi er så forskellige. Det gør, at der altid er nogen, der kan lære fra sig, nærmest uanset hvad vi bliver undervist i.”

Om uddannelsen

4-årig professionsbacheloruddannelse i have- og parkvirksomhed med to praktikperioder på i alt ¾ år fx i anlægsgartner- og entreprenørvirksomheder, kirkegårde, boligselskaber, tegnestuer, kommune og stat.

Uddannelsens kan inddeles i tre hovedområder med eksempler på kurser:

- 1) Ledelse: Projektstyring · Jura · Ledelse og organisation · Innovation og markedsføring · Regnskab og kalkulation · Anlægs- og driftsstyring
- 2) Planter og byens natur: Planter og klima i byen · Parkdrift · Skov og natur. Valgfag: Havedesign og rådgivning · Bytræer og rådgivning
- 3) Planlægning og projektering: Design, planter og projektering · Landskabsarkitektur · IT til projektering · Klimatilpasning, design og vand.

Adgangs- og optagelseskrav

- Eksamen på gymnasieniveau eller
- Erhvervsuddannelse som skov- og naturtekniker, anlægsgartner, produktionsgartner, væksthusholder, greenkeeper eller landmand eller
- Fra 2012: Jordbrugsteknolog/Landskab og Anlægslinjen får 2 års merit

Ansøgningsfrist: 15. marts (kvote 2 – målrettet personer med en erhvervsuddannelse) og 5. juli (kvote 1)

Læs mere på www.hopi.dk

Bag Have- og parkingeniøruddannelsen står Erhvervsakademi Sjælland i samarbejde med Skov & Landskab, Københavns Universitet og Roskilde Tekniske Skole (Vilvorde).

FARVEL TIL OLDNORDISK REGNSKABSPRINCIP

Af Jens Dejgaard Jensen,
j dj@hvejsel.eu

Annie Niebuhr Jensens holdning er helt klar: det nye regnskabsprincip i Folkekirken gør regnskaberne mere anvendelige og mere gennemskuelige

Det nye kirke- og kirkegårdsregnskab er søsat – mange af os er ved at lære håndteringen af den ekstra dimension – ”formål” – i regnskabet. ”Kirkegården” har spurgt en erfaren regnskabsfører, hvad vi kan vente os af det.

Fordele

”Vi får omsider et regnskab, hvor det uden en masse mellemregninger er let at se, hvad en given aktivitet/formål i kirken eller på kirkegården koster. Og en status, som den kendes fra alle andre regnskaber,” fortæller Annie Niebuhr Jensen, og fortsætter: ”Nu ligner regnskabet det, som alle andre regnskabskyndige kender i forvejen.”

Ulemper

Ser du nogen mangler ved det nye regnskab?

”Det undrer mig, at de materielle aktiver (bygninger,

maskiner osv.) ikke medtages – men det kommer forhåbentlig.”

Hvordan vil du værdisætte en middelalderkirke?

”Man kunne jo lade være at værdisætte kirkebygninger – de vurderes jo heller ikke. Men hvorfor ikke medtage boliger, landbrugsjord og hvad kirkerne ellers ejer?” (Her tænker Kirkegårdens udspørger, at når vi ved takstberegninger allerede nu skal værdisætte krematorier og kirkegårde, er skridtet til at optage dem i regnskabet egentlig ikke særligt stort).

Kræver det mere at være regnskabsfører nu, end sidste år?

”Der er givetvis en del erfarne regnskabsførere, som finder reformen overvældende. Men det er en tiltrængt modernisering – selv om jeg godt kan se, at det er en stor mundfuld for nogen.”

Tips fra Annie

”Det er nu muligt at specificere regnskaberne ned til mindste detalje. Ud over artskonto skal posteringerne tilknyttes formål og de kan også tilknyttes sted- og projekt-

Bogføringen er udvidet med dimensionerne ”formål”, ”projekt” og ”sted”

Type	Dato	Bilag	Konto	Formål	Projekt	Sted	MomsModkonto	Tekst	Debet	Kredit
R	10-02-2011	52	101810	1000			638105	HAIKU-DIGT om BOGFØRING:	,00	265.000,00
R	10-02-2011	53	223050	4000			638105	NU HAR VI CHANCEN	330,56	,00
R	10-02-2011	54	227060	4100			638105	DET ER SÅ SJOVT AT LAVE	950,00	,00
R	10-02-2011	55	118035	4000			1510	ÅBNINGSBALANCEN	,00	1.125,00

Kontonavn: Salg planter, vedligehold, renhold mv.
Modkontonavn: Debitorer - kirkegård
Formålsnavn: Kirkegården
Projektnavn:
Stednavn:

Kontosaldo: ,00 Balance: ,00
Moms: ,00

kode. Jeg vil anbefale at man ikke detaljerer alt mellem himmel og jord,” lyder rådet fra Annie.

Formålskontering af lønninger, det er vel ikke gjort en gang for alle?

”Vore arbejdsopgaver forskyder sig med tiden, så hvis vi skal have et retvisende billede af hvor lønkronerne bruges, så skal regnskabsførerne have korrekte indberetninger på, hvad de ansatte laver – og hvor længe. At afkræve de ansatte indberetninger om deres tidsforbrug til arbejdsopgaverne, det er kontroversielt nogen steder i Folkekirken,” har Annie erfaret.

Introduktionen

Det virker som om ministeriet er ude i sidste øjeblik med det nye regnskab?

”Måske. Men man skal huske at det er et meget komplekst regnskab – når man har gennemarbejdet et modul i regnskabet, har det flere gange været nødvendig at justere på det, man troede var færdigt, når det skulle integreres med det næste modul i regnskabet. Sådan vil det være når et så stort administrativt projekt skal udarbejdes. Kirkeministeriets arbejde blev heller ikke lettere af personaleudskiftning på nøgleposter undervejs.”

Annie Niebuhr Jensen

- Underviser i økonomi for kordegne m.fl. (AMU Fyn, Odense)
- Løser opgaver i samarbejde med AMU og Kirkeministeriet
- Har egen regnskabsvirksomhed, fører bl.a. regnskab for flere kirkekasser

Annie Niebuhr Jensen er godt tilfreds med, at det gamle regnskabsprincip for kirkekasserne forsvinder (privatfoto).

ELEKTRISK KATAFALK

Med hæve- sænkekasse & hæve- sænkeruller

PR. STK.
66.500,-

NYHED

Læs mere på www.dansand.com

Betjening

Flotte materialer

Hæve/sænke

DSN A/S · TLF: 96 56 41 00 · E-MAIL: INFO@DANSAND.COM · WWW.DANSAND.COM

Forbehold for trykfejl, prisstigninger og udsolgte varer.

Når man klipper græs med Walker Mower opnår man et klipperesultat nær det perfekte. Desuden kan du reducere din klippetid med ca. halvdelen i forhold til en almindelig havetraktor. Bygget til professionelt brug.

Kontakt os for en uforpligtende demonstration.

Det er ikke til at tro på før man har oplevet det. Derfor tilbyder vi demonstration af Walker Mowers, så du kan opleve hvordan en Walker Mower arbejder: hurtigt og perfekt med eller uden opsamler. Robust, driftssikker og gennemprøvet konstruktion.

Walker forhandles hos:

Leo Rosendal a/s
Røllikevej 17 - 9310 Vodskov - Tlf. 98293222

HN Maskiner
Ballermvej 104, Brønd - 7700 Thisted - Tlf. 96170555

Kolding Have og Park Maskiner ApS
Merkurvej 27c - 6000 Kolding - Tlf. 75568566

Sønderborg Skov-Park & Have ApS
Grundtvigs Alle 178 - 6400 Sønderborg - Tlf. 74434050

Hansen & Kiilsholm
Skibhusvej 51 - 5000 Odense C - 66117532

Elite Service
Sortevj 25 - 8543 Hornslet - Tlf. 86156302

Sivertsen a/s
Høgevej 7 - 3400 Hillerød - Tlf. 48240411

Ring 20237532 hvis du ikke kan finde en forhandler i dit område. Så kommer vi til dig og laver en uforpligtende demonstration.

Skibhusvej 51 • 5100 Odense C • 66 11 75 32

www.hansen-kiilsholm.dk - mbh@hansen-kiilsholm.dk

DANSKE BEDEMÆND'S ETISKE REGLER FOR MARKEDSFØRING

af Lene Halkjær Jensen
lene.bladet@mail.dk

Konkurrencestyrelsen har på et møde d. 22/12-2010 truffet afgørelse om, at Brancheforeningen Danske Bedemænd skal ændre de etiske regler vedrørende medlemmernes markedsføring.

Ifølge Danmarks Statistik er der ca. 54-55.000 dødsfald i Danmark pr. år. I ca. 99,7 % af tilfældene vælger de pårørende at benytte sig af en Bedemand.

Bedemændenes priser til debat

Gennem de senere år har Bedemændenes priser med jævne mellemrum været til debat i medierne. Det er blevet nævnt at priserne er meget forskellige, samt at det for forbrugeren er vanskeligt at sammenligne priserne fra de forskellige bedemænd. Bedemændene kritiseres for, at prisen for en given ydelse sjældent fremgår tydeligt af deres hjemmesider eller andet trykt materiale. Det er bl.a. denne tilbagevendende debat, der har fået konkurrencestyrelsen til at undersøge sagen.

Der findes ca. 450 Bedemandsforretninger i Danmark

Danske Bedemænd er en brancheorganisation med ca. 150 medlemmer, der tilsammen har ca. 280 forretningssteder i Danmark. Begravelse Danmark er en kæde med ca. 50 forretninger, der ikke er medlem af Danske Bedemænd. Ud over Danske Bedemænds medlemmer og kæden Begravelse Danmark, findes 120 – 130 uafhængige bedemandsforretninger.

Brancheforeningen Danske Bedemænds etiske regler
Mellem Danske Bedemænd og Begravelse Danmark er

der indgået et paraplysamarbejde omkring bl.a. ankenævn i forbindelse med klagesager. De etiske regler for markedsføring er dog kun gældende for brancheorganisationen Danske Bedemænds ca. 150 medlemmer. I pkt. 8 hedder det således:

- Radio og TV kan kun bruges i brancheorganisationens regi, enten på landsplan eller gennem lokalafdelingerne
- Der henstilles til ikke at anvende priser i annoncer, fordi det kan virke vildledende
- Det er ikke tilladt at annoncere med gratis-ydelser

Konkurrencestyrelsens afgørelse

Konkurrencestyrelsen har d. 22/12-2010 truffet afgørelse om, at ovennævnte punkter er i strid med konkurrence Lovens §6, stk. 1, jf. stk.3 og stk. 2, nr. 2. Konkurrencestyrelsen ligger til grund for afgørelsen, at de ovennævnte punkter er med til at forhindre de enkelte Bedemænd i at konkurrere indbyrdes på prisen, samt at henstillingen om ikke at anvende priser i annoncer, gør det vanskeligt for forbrugeren i at orientere sig om priserne hos forskellige bedemænd, inden valget af Bedemand træffes.

Brancheforeningen Danske Bedemænd har derfor fået pålagt at ændre de etiske regler vedrørende medlemmernes markedsføring.

Brancheforeningen undrer sig over afgørelsen

Som det fremgår af Brancheforeningen for Danske Bedemænd's hjemmeside, undrer man sig lidt over denne

Ca. 99,7 % af alle pårørende vælger at benytte en bedemand i forbindelse med et dødsfald.

afgørelse, men man vil naturligvis rette de etiske regler ind efter Konkurrencestyrelsens påbud: De omdiskuterede punkter er derfor blevet fjernet fra vedtægten efter et ekstraordinært bestyrelsesmøde.

Noget af det der undrer brancheforeningen er, at de etiske regler i mange år har været tilgængelige på nettet - uden at det har givet anledning til påtale fra Konkurrencestyrelsens side.

”Bestemmelserne i de etiske regler har aldrig haft til formål at virke konkurrencebegrænsende, men alene haft til formål at sikre en etisk, sober og vejledende markedsføring i forhold til forbrugerne” lyder udtalelsen fra Lars Askholm, landsformand for Danske Bedemænds brancheforening.

Afgørelsen vil formentlig ikke ændre på prisernes gennemskuelighed

Selvom alle Bedemænd nu har de samme muligheder for at markedsføre priserne for de enkelte ydelser, vil det ikke nødvendigvis medføre en større gennemskuelighed for forbrugeren. I praksis er det vanskeligt at prissætte en begravelse på forhånd, idet der er mange forskellige faktorer, der har indflydelse på den endelige pris: Hvor skal den afdøde hentes? Kan det klares af en enkelt person, eller er det nødvendigt med ekstra hjælp? Hvor mange kilometer skal der køres med rustvognen? ... osv. osv.

Som det er tilfældet indenfor så mange andre brancher, er Bedemanden nødt til at kende opgaven, før der kan

oplyses en reel pris. De fleste bedemænd foretrækker derfor at give de pårørende et overslag over prisen i hvert enkelt tilfælde, frem for at oplyse en fast pris fra starten.

Bedemændenes kunder er begyndt at tjekke prisen

Det er dog muligt at oplyse en fast pris på f.eks. kister, urner, takst for rustvognskørsel m.m., som det f.eks. kan ses på Begravelse Danmarks hjemmeside.

En rundspørge til flere nordsjællandske bedemænd giver et billede af, at der – de fremtalte forbehold til trods - er interesse for at få priser og priseksempler lagt ud på hjemmesider og i trykt materiale. Dette er dog ikke en følge af konkurrencestyrelsens afgørelse, men i højere grad en afspejling af, at det er blevet meget mere almindeligt at kunderne forhører sig om prisen, inden der vælges en bedemand. De adspurgte bedemænd fortæller enstemmigt, at de får flere prisforespørgsler end tidligere – og at det er deres indtryk at prisen er blevet en mere vigtig parameter i valget af bedemand.

”Jeg tror at mine priser ligger i den lave ende – og så er det jo en fordel at de er synlige”

udtaler Katrine Elving fra Elving Begravelsesforretning i Helsingør.

”EN GOD STAUDE TIL KIRKEGÅRDEN”

af Tommy Christensen
tc@svendborg-kirkegaarde.dk

Epimedium perralchicum `Frohnlaiten` bliver ca. 20 cm. høj og får gule blomster

Som noget nyt vil vi bruge KIRKEGÅRDEN til at præsentere stauder, som er rigtig gode og anvendelige til vore kirkegårde. Det vil blive en grundig beskrivelse af en enkelt staude og dermed et tilbagevendende indslag i bladet fremover.

At stauder er særdeles anvendelige, både som bunddække og som smukke farverige detaljer på vores kirkegårde, har vi længe været opmærksomme på og da vi jo mange steder har arbejdet med stauderne i en årrække synes vi at det er på tide, at viden og erfaring med disse planter bliver almindeligt tilgængelig for bladets læsere og kollegerne rundt i landet. Hvis man har gode erfaringer med en staude, som er særlig god og anvendelig eller det modsatte, altså en staude som slet ikke egner sig til brug på kirkegårde, kan man lave en beskrivelse og sende den til redaktionen som så vil sortere og videreformidle. Der er jo ingen grund til at vi alle sammen opfinder den dybe tallerken - eller begår de samme fejl for den sags skyld.

Epimedium – Bispehue

Epimedium berberidaceae som på dansk kaldes Bispehue er en god staude til kirkegården. Denne staude er en virkelig god bunddækkende plante som udvikler sig smukt og sikkert i både halvskygge og fuld skygge. Bispehue er lave og kompakte planter som, når de har

etableret sig, holder alt ukrudt borte. Ved hjælp af vandrette jordstængler er den tæppedannende og de læderagtige blade er taglagte over hinanden og skyggen under dem er total.

Løvet er på nogle arter er nærmest stedsegrønt, så også i vintertilstand er den frodig og bunddækkende. Hvis man klipper den ned lige før den bryder om foråret, ses den fine og tidlige blomstring bedre samtidig med det spæde løvspring. Bispehue er naturligt voksende i fugtige bjergskove og på disse breddegrader ynder den god muldjord. Bispehue er utrolig smuk når den dækker store flader og hvis den kombineres med f.eks. høstanemone som overstander nærmer man sig det sublime og perfekte. Bispehue - som er en god biplante - formeres ved deling om foråret, men rodkagen kan være meget sej og træagtig så her er en god skarp spade anvendelig.

Der findes en del forskellige Epimedium, så jeg nøjes med at fremhæve et par sikre: Epimedium perralchicum `Frohnlaiten` (20 cm. høj med gule blomster) og Epimedium warleyense `Orange köningin` (30 cm. høj med orange blomster) er begge uovertrufne. Hvis man planter 6 stk. pr. m² etablerer de sig hurtigt til det ønskede resultat - og som en lille ekstra gevinst er bladene fra bispehue meget holdbare ved afskæring og gode som bund i dekorationer.

Nem at holde, smuk at kigge på...
Udsigt til et flot resultat!

R54VE

- 2,4kW ved 2800 o/min
- 4-takts Briggs & Stratton
- Motorens slagvolumen 190ccm
- Nøglestart
- Klippebredde 54 cm
- Klippehøjde 2,1-10,4cm, 7 positioner
- Klipperskjold af aluminium

C52KS

- 2,8kW ved 2800 o/min
- 4-takts Kawasaki
- Motorens slagvolumen 179ccm
- Snorstart
- Klippebredde 52 cm
- Klippehøjde 3,1-7,1 cm, 5 positioner
- Klipperskjold af aluminium m. stålforstærkning

R47KB

- 2,8kW ved 2800 o/min
- 4-takts Kawasaki
- Motorens slagvolumen 179ccm
- Snorstart-knivkobling
- Klippebredde 47 cm
- Klippehøjde 2,0-8,0 cm, 7 positioner
- Klipperskjold af aluminium

JX90CB

- 2,8kW ved 2800 o/min
- 4-takts Kawasaki
- Motorens slagvolumen 179ccm
- Snorstart-knivkobling
- Klippebredde 54 cm
- Klippehøjde 1,7-8,5 cm, 8 positioner
- Klipperskjold af aluminium m. stålforstærkning

JS63V

- 3,2kW ved 2800 o/min
- 4-takts Briggs & Stratton
- Motorens slagvolumen 190ccm
- Snorstart
- Klippebredde 53 cm
- Klippehøjde 2,0-9,7 cm, 7 positioner
- Klipperskjold af stål

JX90CB

nellemann

Nellemann Agro AS
 Egeskovvej 2, 2665 Vallensbæk Strand

Telefon 43 73 64 00
 Telefax 43 73 71 62
 E-mail info@nellemannagro.dk
www.johndeere.dk

DANSAND DSN A/S OG KIRKELYS APS SAMMENLÆGGES

af Lene Halkjær Jensen, lene.bladet@mail.dk

Pr. 1. januar 2011 er DSN A/S og Kirkelys ApS blevet lagt sammen, idet DSN A/S har overtaget alle aktiviteterne i Kirkelys. Kirkelys' varelager er allerede "flyttet ind" hos DSN A/S.

Kjeld Brink Petersen og Connie Krogh fra Kirkelys har efter mange år i branchen valgt, at de vil trække sig tilbage. Selvom det er vemodigt at afhænde virksomheden, ser de begge frem til at nyde livet og bruge friheden til at komme ud og opleve verden – noget der aldrig rigtigt var tid til før!

Kirkelys har eksisteret i ca. 30 år. Det opstod da Kjeld Brink Petersen overtog et firma, der var startet under 2. verdenskrig. Firmaet handlede med alterlys og var startet af en kordegn fra Søborg. Siden blev Kirkelys udvidet med mange andre varegrupper og overtog undervejs

Dansk Paramenthandel, der bl.a. forhandlede messehagler og alterkalke.

Det har været vigtigt for Kjeld Brink Petersen, at kunderne fortsat kan få de varer, de hidtil har købt hos Kirkelys – som f.eks. alterlys og aluminiums-nummerskilte til gravstederne, der har været blandt de mest solgte varer. Indtil videre vil varerne kunne bestilles hos DSN A/S. Det vil også stadig være muligt at hilse på medarbejdere fra Kirkelys, idet Pia Christensen, John Sørensen og Nils Offersen fortsætter ved DSN A/S.

Fra Kjeld Brink Petersen skal her bringes en stor tak til kunderne for et godt samarbejde og mange gode år i branchen. Det vil være muligt at træffe Kjeld Brink Petersen på Kirkelys' sædvanlige nummer frem til juni 2011.

KIRKELYS & DSN A/S SAMMENLÆGGES
Pr. 1/1-2011 sammenlægges KIRKELYS med DSN A/S.
Vi fejrer dette med et par gode tilbud.

FIBERJAKKE
59,-
-70%

2 DUNKE IDZ
450,-
-33%

DSN A/S · TLF: 96 56 41 00 · E-MAIL: INFO@DANSAND.COM · WWW.DANSAND.COM

Foto: Haldor for nyKøjl, prissignaler og udsolgte varer. Tilbudet gælder til og med 31. marts.

Gianni Ferrari

Plæneklippere med stort tilbehørsprogram

NY TURBOGRASS

hvor det ergonomiske og flere af maskinens funktioner er forbedret.

GRAMMER sæde med **ARMLÆN** kan leveres med **VARME** i sæde og ryglæn.

Det traditionelle PTO håndtag er udskiftet med et nyt elektro-hydraulisk system der styres ved hjælp af en kontakt.

GIANNI FERRARI PLÆNEKLIPPERE
Markedets absolut bedste opsamlermaskiner gør det nemmere og sjovere at klippe græs

Vi står gerne til rådighed for yderligere oplysninger eller en demonstration

Østerbyvej 23, Gamborg, 5500 Middelfart
tlf. 64 40 30 18 – fax 64 40 36 12
E-mail: atco@atcodanmark.dk – www.atcodanmark.dk

KIRKEGÅRD PÅ RÅDHUSPLADSEN ???

af Lene Halkjær Jensen, lene.bladet@mail.dk

Nej – Selvfølgelig ikke.

Ikke desto mindre kunne man i perioden 6. – 12. december 2010 se 27 gravsten opstillet på Rådhuspladsen i København. Gravstenene havde indskriften "Til minde om en københavnsk ryger" og markerede, at 27 københavnere ryger sig i graven hver uge. Event'en var arrangeret af Københavns Kommune og var tænkt som en lidt provokerende måde at råbe rygerne op på. Fra nogle af stenene kunne endog høres en hul hosten...

Selvom gravstenene så naturtro ud, var de ikke helt "ægte": De var udført i gips og epoxy og derefter håndmalet, så det lignede rigtige gravsten af granit. Gravstenene var monteret på en ramme, der var dækket af kunstgræs. Det samlede indtryk kunne godt lede tanken hen på et lille udsnit af en krigskirkegård. Gravstenene var lavet i samarbejde med reklamebureauet ADtomic og produceret af Aksel og Co.

Event'en blev bemærket og kommenteret, men de tilbagemeldinger Københavns Kommune har fået på projektet, har overvejende været positive. Noget kunne dog tyde på, at nogle har følt sig provokeret: Da gravstenene blev fjernet igen efter d. 12 december, var de fleste blevet ødelagt. Der er kun en enkelt "sten" tilbage, som opbevares af Københavns Kommune.

Man kan læse mere om selve projektet på Københavns Kommunes hjemmeside: <http://www.kk.dk/nyheder/2010/december/rygekampagne.aspx>

Kilde: Folkesundhed København, Københavns Kommune.

Salg markedsføring og distribution i Danmark:

ROTO

SMØREOLIER

ROTO Biospray, 500 ml bio nedbrydelig
Smøremiddel til hækkeklipper klinger og sakse mv.

Tilbud 98 kr.

Normal 148 kr.

Fragtfrit, 12 stk i en kasse.

NESTE OIL
Lubricants

Greve Strandvej 7 · DK-2670 Greve
Tel. (+45) 70202127 · Fax. (+45) 70232127
mail@roto.dk · www.roto.dk

PRAKTISK UDSTYR I PROFESSIONEL KVALITET

Felco – Löwe – ARS – Silky – Wolf Garten
& meget andet udstyr til det grønne område

Se hjemmeside eller bestil
gratis katalog 2009-10-11 (320 sider)

Dansk Skovkontor A/S | TLF 57 83 01 10
www.dansk-skovkontor.dk

Dansk Skovkontor A/S

Grundlagt 1950

JENS DEJGAARD JENSEN

Efter 18 år som kirkegårdsleder i Hurup Thy, søgte og fik jeg nyt job som kirkegårdsleder i Silkeborg.

Af Jens Dejgaard Jensen – jdi@hvejsel.eu

Det var lidt tilfældigt at jeg overhovedet søgte stillingen som kirkegårdsleder ved Silkeborg Kirkegårde og Krematorium, da den blev genopslået i sensommeren 2010. Jeg havde en udmærket stilling, som også i de senere år havde budt på udvidelser i jobindholdet, i form af regnskabsføring og samarbejde med 2 landsbysogne om kirke- og kirkegårdsdrift. Men . . . når de nu søgte igen i Silkeborg, kunne der vel ikke ske noget ved at sende en ansøgning?

Der skete noget – samtale med en bordfuld folkevalgte, og senere samme aften: jeg var indstillet til jobbet, fra 1. november 2010.

Baggrund

Jeg er havnet i branchen ved lidt af en tilfældighed. Efter 10 år i Danisco som laborant, og senere laboratorieleder, var det jo noget af et jobskifte at blive kirkegårdsleder tilbage i 1992 . . . det kostede også lærepenge. Men på grund af egen nysgerrighed og et menighedsråd som på god vis tog hånd om den dengang yngre mand, lod det sig gøre. Og så kan man jo lære i jobbet. FDK's kurser og Foreningen for Kirkegårds-kulturs årsmøder har været til stor inspiration gennem årene.

Jens Dejgaard Jensen på Silkeborg Vestre kirkegård
(foto: Anders Beck Larsen)

Tyske flygtningegrave og – i baggrunden – columbarium, er blandt Silkeborg Kirkegårdes specialiteter.

PROFIL > JENS DEJGAARD JENSEN

De første 3 måneder i Silkeborg

Her som halvgammel (53 år) at blive ansvarlig for en organisation med kirkegårdsassistent, 2 HK'ere og 12 3F'ere (heraf 6 helårs), i stedet for 5,5 3F'ere (3,5 helårs), er en forfriskende udfordring.

Men det er også befriende at have en assistent at drøfte stort og småt med. Og at andre passer telefonen, der hele tiden ringer med nye tilmeldinger til krematoriet. Hvor jeg før både arbejdede på det operationelle, taktiske og strategiske niveau, kan jeg her i højere grad se det hele lidt fra oven. Min måde at gå i gang på, var at gennemgå kirkegården sammen med medarbejderne, i en kombineret MUS og kig på deres arbejdsopgaver på kirkegården. Jeg fik mine indtryk – og det gjorde medarbejderne nok også. Det åbnede for mangen god snak om småt og stort, arbejde og private forhold. En ny helhedsplan for Silkeborg Vestre Kirkegård er under udrukning. Jeg lagde næsten omgående op til, at anlægsopgaverne må vi selv kunne løse et langt stykke hen ad vejen, i stedet for at købe arbejdet ude i byen.

Krematoriet var næsten klar med nyt røggasrensingsanlæg ved min tiltrædelse . . . desværre faldt det også sammen med en fratrædelsessag (se 3F-Fagbladet fra december!). Jeg fik

lært den lokale 3F afdeling at kende. Men nu er krematoriedriften i stabil gænge, de tilhørende administrative rutiner har vi ændret, så kontoret stresses knapt så meget.

Kirkegårdsbestyrelsen har jeg lært at kende som handlekraftig og god at sparre med. De kan både sige ja og nej. Heldigvis.

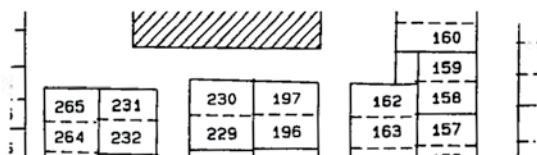
De kommende måneder

2010-regnskaberne og de nye kontoplaner (vi fører i alt 5 regnskaber) får vi vel også styr på med tiden.

I foråret implementeres ny personalehåndbog (har medført gode og livlige diskussioner) og forhandling om ny lokalaf-tale påbegyndes (medfører sikkert også livlige diskussioner). Men det mest spændende bliver kirkegårdsdriften: anlægsopgaverne, den løbende pleje og vedligeholdelse af gravsteder og anlæg, diskussioner med medarbejderne om normer og kvalitet, metoder og planer.

En del af helhedsplanen for kirkegården lægger op til at et skovareal nord for kirkegården skal bruges til skovkirkegård . . . der går nok lige et par år, men spændende bliver det.

Kirkegårdskort

- Opmåling
- Korttegning med EDB
- Informationssystemer
- Fremtidssikring
- Rådgivning
- Nummerering
- Protokoller

Landinspektørcentret A/S

Nygade 46, 7400 Herning, Tlf. 97 123688

Kirkegårdsleder ved Nykøbing Mors Kirkegaard

Stillingen som kirkegårdsleder ved Nykøbing Mors kirkegård er ledig til besættelse 1. juni 2011, da vores nuværende kirkegårdsleder har valgt at gå på pension.

Der henvises til stillingsopslag på FDK's hjemmeside: www.danskekirkegaarde.dk, samt på kirkens hjemmeside: www.nykoebingmorskirke.dk

For den professionelle bruger

Knækstyrede CATMAN handy transporter - runder alle hjørner

* Hydrostatisk drift * Servostyring * Bredde kun 80 cm * Drejelad med hydraulisk tip - ladmål 125x80 cm * Praktisk skifteladssystem for jordkasser løvsuger, løvcontainer eller andre ladtyper.

Skifteladsløvsuger på CATMAN transporter.

CATMAN løvsuger i lift med 0,5 m3 container.

CATMAN løvsuger på trailer med 0,5m3 container

Mobil løvsuger, hydrostatisk fremdrift.

Løvsuger for traktordrift.

Montering på bagsmæk.

For bugsering.

Bredsugestuds med omskifter - hurtigskift fra slange til bredslug.

Effektiv løvsugning er CATMAN's speciale - Alle løvsugere har knive til findeling af opsuget materiale.

ØKO river, bugseret, i lift eller i trepunktsophæng.

Ukrudtsrive justerbar i bredde.

Fabrikation: **J.N.Jensen & Sønner ApS**
6534 Agerskov - Tel. 74833108
www.catman.dk

CATMAN har de optimale løsninger

Kirkegårdsleder – Skanderborg Sogn

Til stillingen som kirkegårdsleder i Skanderborg Sogn søger vi en velkvalificeret og veluddannet gartner, jordbrugsteknolog eller hortonom med kendskab til kirkegårdsdrift eller lignende arbejdsområde. Skanderborg Sogn har tre kirkegårde. Der er tale om en ny ledelsesstruktur på kirkegårdene, idet der hidtil har der været ansat to kirkegårdsledere. I forbindelse med en sogne-sammenlægning i 2006 samt et generationsskifte har vi valgt fremover at have én kirkegårdsleder for de tre kirkegårde.

Der er store udfordringer og udviklingsmuligheder i jobbet, og du refererer direkte til menighedsrådet. Du får et bredt og alsidigt ansvarsområde, som stiller store krav til både dine faglige og dine personlige egenskaber. Det bliver din opgave at varetage personaleledelse, kirkegårdsdrift, administration samt kontakt til offentligheden og til pårørende herunder kirketjeneste ved begravelser og bisættelser.

Vi forventer:

Som kirkegårdsleder er det især vigtigt, at du er loyal overfor Folkekirken. Vi forventer herudover, at følgende egenskaber kendetegner dig:

Du har "viljen til at ville det" og går gerne forrest – også når der skal prøves noget nyt. Du motiveres af aktivitet, har overblik og kan holde fokus også med et glimt i øjet.

Du har sans for tradition samt moderne kirkegårdsdrift og kirkegårdskultur.

Din ledelsesstil og -erfaring er præget af motivation og inspiration og du har desuden en veludviklet empatisk evne. Din fleksible indstilling viser sig ved gode samarbejdsevner og en diplomatisk og tillidsvækkende tilgang til dine omgivelser.

Du er fagligt dygtig og fagligt stolt. Du kan uddelegere arbejdsopgaver og træffe beslutninger. IT betragter du som et nyttigt værktøj, og du har kendskab til MS Office og Brandsoft.

Vi tilbyder:

En selvstændig, krævende og ansvarsfuld stilling, hvor du får stor indflydelse dels på din egen hverdag, dels på udviklingen og planlægningen på de tre kirkegårde. Digitalisering af kirkegårdskortene er påbegyndt, og der er gennemført en fornyelse af kirkegårdenes maskinpark. Det er målet i fremtiden at bygge en ny kirke i tilknytning til assistenskirkegården.

I Skanderborg Sogn er menighedsrådet engageret og aktivt. Der er 17 valgte medlemmer, 4 præster og 17 øvrige medarbejdere, heraf er 6 ansat på kirkegården. I sognet er der tradition for et bredt og tværfagligt samarbejde, som du som den nye kirkegårdsleder bliver en aktiv og naturlig del af. Se i øvrigt www.kirker-skanderborg.dk for yderligere information. Her finder du også jobbeskrivelsen.

Du bliver ansat på tjenestemandslignende vilkår i lønramme 30. Men stillingen er under omklassificering, og lønrammen forhandles p.t. af Kirkeministeriet og Foreningen af Danske Kirkegårdsledere.

Sådan gør du:

Send din ansøgning, dit CV, relevante bilag og evt. fotos af anlæg, du har lavet hurtigst muligt og senest den 13. april 2011 kl. 12.00 til Skanderborg Sogns Menighedsråd, Kirkebakken 4, 8660 Skanderborg, eller på mail til mir@km.dk

Du kan få mere at vide om stillingen hos kontaktperson Margrethe Frahm, tlf. 8652 0967 eller kirkegårdsleder Hans Abildgaard, tlf. 8652 2139. Vi holder ansættelsessamtaler i uge 18, og vi forventer, at den nye kirkegårdsleder tiltræder den 1. juli 2011.

KORT NYT

1

Alt om kirkegårde

Den 9. februar 2011 åbnede Kirkeministeriet en ny portal - www.altomkirkegaarde.dk - som skal gøre det nemmere for menighedsråd og ansatte at finde relevant information og inspiration i arbejdet med forvaltningen af folkekirkens kirkegårde.

Portalen er udviklet blandt andet med henblik på at igangsætte og understøtte dialogen mellem menighedsråd og kirkegårdsansatte om styring af kirkegårdsdriften.

”I disse år er der fokus på kirkegårdsdriften. Derfor er det vigtigt, at menighedsråd og ansatte får de nødvendige redskaber til at håndtere udfordringerne. Jeg glæder mig over, at den nye portal netop tager sigte på at ruste menighedsråd og ansatte til denne opgave. Det er vigtigt, at menighedsrådet får udarbejdet en plejeplan for kirkegården, så mål og arbejdsopgaver bliver tydelige, og det arbejde er blevet nemmere med den nye portal,” siger kirkeminister Birthe Rønn Hornbech.

På hjemmesiden kan man genfinde det trykte materiale om kvalitetsbeskrivelser for kirkegårde og praktisk håndbog i kirkegårdsdrift. Som noget nyt er der udviklet en skabelon til en plejeplan. Skabelonen kan downloades og udfyldes, så der kan laves en plejeplan for den enkelte kirkegård.

Herudover findes der en trin-for-trin-vejledning i, hvordan man udarbejder en arbejdsplan.

Fremadrettet er ”altomkirkegaarde.dk” det sted, hvor alt relevant materiale om kirkegårdsdrift kan findes. ”altomkirkegaarde.dk” indeholder oplysninger om uddannelsesaktiviteter, relevante links – herunder til retsregler på kirkegårdsområdet samt vejledninger og andet materiale, der efterspørges af kirkegårdsbestyrelserne.

For yderligere oplysninger:

Kontorchef Klaus Kernn-Jespersen tlf. nr. 3392 3390

2

VEU-satsen reduceres

Fra 7. februar 2011 nedsættes VEU-godtgørelsen fra 3.830 kr. pr. uge (svarende til højeste dagpengesats) til 3.064 kr. pr. uge svarende til 80 % af den højeste dagpengesats.

Den reducerede VEU-sats gælder for alle uddannelser med VEU, der påbegyndes fra 7. februar 2011 og frem. Er uddannelsen påbegyndt forud for 7. februar, har deltageren og/eller arbejdsgiveren ret til den høje VEU-sats i hele uddannelsesperioden.

”VEU-godtgørelse kan gives til ansøgeren eller udbetales til arbejdsgiveren som refusion, hvis arbejdsgiveren udbetaler sædvanlig løn til sine ansatte, mens de er under uddannelse. Kan ansøgeren/medarbejderen få VEU-godtgørelse, kan arbejdsgiver og medarbejder altså enes om, at der udbetales løn under uddannelse mod, at VEU-godtgørelsen udbetales som refusion til arbejdsgiveren” (fra www.veug.dk)

3

PFA – Helbredssikring

Det følgende er kun gældende for FDK's fuldgyldige medlemmer, som også er knyttet op til CO10. Dvs. aftalen gælder ikke interessermedlemmer, som f.eks. kommunalt ansatte kirkegårdsledere.

FDK har aftalt med PFA – Helbredssikring, at det fra 1. januar 2011 ikke længere er FDK, der står for opkrævningen af Helbredssikring. FDK står kun ud og indmeldelser.

Aftalen forsætter som hidtil, dog er det aftalt at tilvalg C fremover bliver indlagt i aftalen.

Tilvalg C omfatter:

- Dine børn mellem 1 og 18 år er automatisk dækket af din helbredssikring. Bortset fra forebyggende hel-

bredeundersøgelse har de samme gode muligheder for behandling, som du selv har.

- Du kan få dækket udgifter op til 5 millioner kr. Der skal dog være en realistisk udsigt til, at du kan blive helbredt eller varigt bedret for at forsikringen kan betale for behandlingen.

Du kan se i din police, hvordan du er dækket og flere oplysninger om ordningen kan findes på www.pfa.dk. CO10 og PFA-pension aftalte ligeledes pr. 1. januar 2011 et lavere kontingent for Helbredssikringen. Alle skulle have modtaget et mere uddybende brev fra PFA - pension.

4

FDK's medlemmer og efterløn

Ud af FTF-A's omkring 131.000 medlemmer er ca. 56 % tilmeldt efterlønsordningen. 22.356 af dem er under 45 år, og står dermed til at miste muligheden for at gå på efterløn, hvis forslaget om afskaffelse af efterlønnen bliver gennemført nu.

For medlemmer af FDK har FTF-A oplyst følgende:

- 90 af FDK's medlemmer er også medlem af FTF-A
- 17 af dem er under 45 år
- 8 ud af de 17 medlemmer har tilmeldt sig efterlønsordningen
- For gruppen af medlemmer over 45 år er der 40 ud af de i alt 73 medlemmer, der har tilmeldt sig efterlønsordningen.
- Ud af de 27 FDK-medlemmer, der er over 60 år, har 9 valgt at gå på efterløn, svarende til 33%.

For FTF-A som helhed har ca. 48 % af medlemmerne over 60 år valgt at benytte muligheden for efterløn.

Kilde: FTF-A

5

”Så kom de elektroniske lønsedler til folkekirkens ansatte”

Fra og med januar-lønnen for 2011 har alle bagudlønnede ansatte i Folkekirken, herunder overenskomstansatte, modtaget lønsedler elektronisk i e-Boks. Forudlønnede, altså f.eks. tjenestemandansatte kirkegårdledere, fulgte efter med februar-lønnen.

I en overgangsperiode på de første 3 måneder af 2011 modtager de ansatte også den sædvanlige lønseddel på papir, men fra og med april 2011 modtager præsterne og menighedsrådenes ansatte altså ikke længere lønsedler på papir.

Hver medarbejder skal derfor på et tidspunkt i begyndelsen af 2011 oprette sig som e-Boks bruger for at kunne se sin lønseddel og evt. printe den ud fra e-Boks. Det koster ikke noget at oprette e-Boks og alle kan gøre det. På www.e-boks.dk er beskrevet, hvordan man opretter og bruger e-Boks.

e-Boks er en sikker elektronisk postboks, hvor man kan modtage og opbevare de dokumenter, man normalt modtager med posten. Man kan også gemme attester og andre af ens vigtige og private papirer i e-Boks. e-Boks er tilknyttet ens cpr-nummer og følger én, uanset om man flytter eller skifter e-post adresse.

Samtlige lønsedler for 2011 og frem (bortset altså fra januar 2011-lønsedlen for forudlønnede) vil ligge i den enkelte medarbejders e-Boks, selv om han/hun først senere, f.eks. i april 2011, opretter sig som e-Boks bruger.

Kirkeministeriet skal understrege, at de ansatte stadig får udbetalt deres løn, selv om de endnu ikke har oprettet deres e-Boks. Lønnen vil på helt normal vis være til disposition på kontoen på det sædvanlige tidspunkt. Menighedsrådet vil i øvrigt fortsat modtage kopier af de ansattes lønsedler sammen med de øvrige lønbilag.

Rasmus Rex, Kirkeministeriet

KALENDEREN

29. marts 2011:

Workshop for kirkegårdsansatte og medlemmer af menighedsråd

Skovskolen, Skov & Landskab byder d. 29. marts på en workshop i at udarbejde plejeplan og kort for kirkegårde. Der arbejdes ud fra 'Kvalitetsbeskrivelser for kirkegårde' (mål og tilstandskrav) og 'Praktisk håndbog i kirkegårdsdrift' (arbejdsopgaver). Alle medarbejdergrupper er velkomne. Gentages d. 17. maj 2011. Se mere på www.life.ku.dk/Kurser

29. - 31. marts 2011:

Lederkursus på Vissenbjerg Storkro

FDK afholder lederkurset "Lederen og medarbejderne" (modul 2). Se mere på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk

7.-10. april 2011:

Studieturen til London er indtil videre udsat til efteråret

Når noget nyt foreligger, vil det fremgå af foreningens hjemmeside www.kirkegaardskultur.dk

11. maj 2011:

Kommunalt Entreprenørforums forårsseminar

Kommunalt Entreprenør Forum afholder et seminar på Vissenbjerg Storkro, hvor emnerne bl.a. er robotter til plantepleje, med fokus på græsslåning og buskrydning, samt optimering af vintertjenesten. Seminaret henvender sig til tekniske chefer, driftschefer, driftsledere, kirkegårdsledere, formænd og andre med interesse for den kommunale drift. Se mere på www.kef.nu

17. maj 2011:

Workshop for kirkegårdsansatte og medlemmer af menighedsråd

23.-24. maj 2011:

Årsmøde i Foreningen for Kirkegårdskultur

Årsmødet foregår denne gang i Roskilde stift, med indkvartering i Ringsted, hvor årsmødet afholdes. Om tirsdagen går turen til en række kirkegårde mellem Ringsted og Holbæk, hvor ekskursionen afsluttes. Medlemmerne får tilsendt program og tilmeldingsoplysninger.

24.-26. august 2011:

Have & Landskab

Den grønne fag-udstilling Have & Landskab afholdes på Selandia-CEU i Slagelse.

5.-7. september 2011:

Årsmøde for FDK og DKL

Årsmødet i 2011 afholdes på Best Western Golf Hotel i Viborg.

6.-7. oktober 2011:

Nordisk Lederseminar i København

Nordisk Forbund for Kirkegårde og Krematorier afholder et seminar, der er målrettet til ledere indenfor kirkegårdsforvaltninger og krematorier i Norden. Seminaret afholdes på Hotel Imperial i København. Programmet er sendt ud til FDK og DKL's medlemmer og kan ses på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding senest d. 1. juli 2011.

24.-26. oktober 2011:

Administrationskursus på Vissenbjerg Storkro

FDK gentager forårets administrationskursus for ledere og administrativt personale. Se mere på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk

Norcar DK

tlf. 9621 9020

Den perfekte hjælper på kirkegården:

Norcar 755

- Knækstyret
- Har ekstremt snæver venderadius
- Konstrueret med henblik på ergonomi og sikkerhed
- Alle funktioner styres fra et joystik
- Minimal belastning af underlaget
- Smidig i trange omgivelser
- 4-hjulstrukket
- 20 hK Kubota dieselmotor
- Lav egenvægt
- Stort redskabs program, bla. Løvsuger - Gangriver - Gravsstenstang m.m.

NORCAR

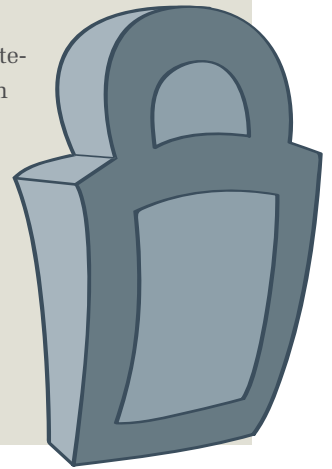
Læs mere på www.norcar.com

Ring for nærmere info eller demo af maskinen.

Ærlighed varer længst...

Stenhuggeren ankommer til kirkegården med en gravsten. Nummeret på det gravsted, hvor stenen skal placeres har han ikke med. En søgning af navnet på stenen i registret over afdøde, giver absolut ingen resultater. Bedre går det, da stenhuggeren oplyser, at navnet på stenen er identisk med navnet på den, der har bestilt stenen. Det viser sig, at stenen skal stå på et reserveret gravsted, der endnu ikke er taget i brug. Der mangler da også en enkelt detalje på gravstenen – Næmlig dødsdato'en.

Nogle dage senere bliver kirkegårdskontoret kontaktet af gravstedets – og gravstensens – ejer. Hun vil gerne have oplyst om kirkegården har modtaget gravstenen og hvor den bliver opbevaret. Da hun får besked om, at den er placeret på gravstedet, lyder det chokerede svar: "Ååhh nej – nu kan alle jo se, hvor gammel jeg er"...

Tidsskriftet 'KIRKEGÅRDEN'

Udkommer 6 gange årligt i samarbejde mellem FDK – Foreningen af Danske Kirkegårdsledere og DKL – Danske Krematoriers Landsforening

Oplag: 1.000 stk.
Abonnement: Kr. 300,- pr. år

Kontakt:

Lene Halkjær Jensen,
Humblebæk Kirkegård
Tlf. 2624 7228 – Fax 4919 1142
E-mail: lene.bladet@mail.dk

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere

Formand:

Klaus Frederiksen, Garnisons Kirkegård
Tlf. 3542 7951
E-mail: klaus@garnisonskirkegaard.dk

Sekretariat:

Vagn Andersen, Hørsholm Kirkegård
Tlf. 4586 0584 - Fax 45 86 41 57
E-mail: kontor@danskekirkegaarde.dk

Se mere på www.danskekirkegaarde.dk

Danske Krematoriers Landsforening

Formand:

Allan Vest, Hjørring Kirkegård
Tlf. 9890 0555 – 2178 0367
E-mail: allan@hjoerringkirkegaard.dk

Sekretariat:

Hanne Ring
Tlf. 2068 9492
E-mail: admin@dkl.dk

Fagkonsulent:

Ernst Jensen, Vibevej 19, 8240 Risskov
Tlf. 8617 4512 – Fax 8617 4775
E-mail: ernst.jensen@dkl.dk

Se mere på www.dkl.dk

FRA REDAKTIONEN

Det er Redaktionens store ønske, at KIRKEGÅRDEN bliver et "aktivt" blad, som bruges af læserne til at dele synspunkter, erfaringer og meget andet. For at få det til at lykkes, er det vigtigt at der kommer en respons fra jer – læserne. Fra Redaktionens side vil vi forsøge at inspirere til dette på flere måder.

Fra og med KIRKEGÅRDEN nr. 2, vil der i hvert nummer være en artikel om en stauede, der udmærker sig ved at være særdeles velegnet til brug på kirkegårde. Som Tommy Christensen formulerer det i sin artikel i dette nummer: "Der er jo ingen grund til at vi alle sammen opfinder den dybe tallerken - eller begår de samme fejl for den sags skyld." Rækken af artikler skal derfor

ses som en mulighed for, at vi alle kan dele ud af de erfaringer, vi samler sammen gennem brugen af stauder på vore kirkegårde.

Nogle numre af KIRKEGÅRDEN vil fremover få et tema. Det kunne f.eks. handle om modeller for samdrift af flere kirkegårde eller samarbejde og arbejdsmiljø på de enkelte kirkegårde... Mulighederne er mange og redaktionen modtager gerne forslag.

Den første udsendelse af bladet medførte en del returpost med forkert adresse. Er der ændringer i adressen - eller hvem der skal modtage bladet – så send gerne en mail til kontor@danskekirkegaarde.dk

Claudisvej 18, Dk-7430 Ikast, Telefon: +45 86865999, www.jessing.eu, info@jessing.eu

siden 1982

**FORNYELSE
MED RESPEKT
FOR TRADITION**

Se flere produkter på:
www.jessing.eu

JESSING
aps